

Газет 2001-йисан
ноябрдилаы акъатзава

Эренлардин СЕС

*РД-дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.*

№10 (939) 4-март, арбе, 2020-йис. Газетдин са экз. кыммет киоскрай - 10 манат

Виридуьньядин дишегълийрин лишанлу йикъаз - 8-мартдин сувариз талукъ яз "Докъузпара район" МР-дин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Агъмед Агъмедован Тебрик

Гъурметлу дишегълияр!
Гъакъикъатданни, вири вилик
фенвай цивилизациядин
обществойра дишегълиди члугъазвай
зегъмет итимдиндахъ галаз барабар,
ерилуди ва кваз къадаиди я.
Дугъривилелди къейд ийиз жеда,
куьне неинки са хизанда, гъакл
обществодани мягъкем чка къазва,
важиблу роль къугъазва. Тарихдин
лап муракаб вахтара, четин
имтигъанра, иллаки Ватандин Чехи
дяведин йисара дишегълийри
итимрин агъур зегъмет чпин
гъилералди эвезна, гъатта дяведин
цлаярани иштиракна. Алай
девирдани куьне чи райондин
хуьрерин мектебра, аялрин
бахчайра, медицинадин идарайра,
амай тешкилатра жавабдарвилелди,
намуслувилелди, пешекарвилелди
зегъмет члугъазва.

За квез, играми вахар,
дишегълияр! Куь ишигълу тиварцин
маналу сувар риклин сидкъидай
мубаракзава. Къуй квехъ чанарин
сагъламвал, дуланажагъда

гегъеншвал, агъвал ва хуси
уьмуьрда хушбахтвал, вири хъсан ва
гуьзел ерияр аваз хъурай! Куьне,
гъакъикъатда, чи уьмуьр
гуьрчегарзава, адаз мана гузва...

Агъалийрин месэляяр фикирда къуна

Пата-къерехда РД-дин законар
къилиз акъудзавай гъукуматдин
руководителри, гражданар
къубулунин гъар вацран графикдин
сергъятра аваз, и сеферда нубатдин
гуьруьш Докъузпара районда
рейдна. И мураддалди чи райондиз
республикадин хуьруьн

майишатдин ва суьрсетдин
министрдин заместитель Эмин
Шейхгъасанов атанвай. Авай са бязи
месэлайрай агъалияр къабулдайла,
адахъ РД-дин Минсельхоздин тлуьн-
хъунрин рекъий отделдин начальник
Агъабала Агъахановни галай.
Гуьруьшда гъаклни "Докъузпара

район" МР-дин Къилин везифаяр
вахтуналди тамамарзавай Агъмед
Агъмедова ва УСХ-дин начальник
Аким Гъажиева иштиракна.

Министрдин заместителдиз
гайи суалар уьмуьрдин жуьреба-

жуьре терефриз талукьбур тир. Къабулунин вахтунда 9 гражданиндиз гаф гана. Кьилди къачуртга, "М. Ахундован тварунихъ галай СПК-дин" руководитель Назир Аскерова техникадиз герек ГСМ-дин ва тумар къачунин рекъай герек тир куьмекрикай лагъана. Твар къунвай идарадин, аграриядин рекъе сезондин вахтунда 10 работникди къвалахзава, 250 гектардин чилер пана къанзава.

Министрдин заместителди адаз потребительский корператив (СПоК) тепскилунин рекъай меслят гана.

2024-йисалди РФ вилик тухунин рекъай къабулнавай федеральный проекта хуьруьн майишатдин кооперацияни вилик тухунин пункт къалурнава. А программадин къулара аваз Минсельхоздивай фермерриз куьмек гуз жезва.

Чи райондин ветеранрин

Советдин председатель Мелик Балакъадашева Къалажух хуьре школа эцигунин рекъай меслятдин теклиф гъана. Твар къунвай мектеб 1925-йисуз эцигнавай дараматда ава. Алай вахтунда ана 250 аялди къелзава. Идалай гъейри, хуьре аялрин бахча авачирдакай къейдна. И хуьре 56 бищек мектебдин автобусда аваз къунши Миграгъ-къазмайрин аялрин бахчадиз тухузва. Хуьре спортзал герек тирдакай, хур "вили ялавдалди" таъминарун важиблу тирдакайни ада меслятар авуна.

Райадминистрациядин килин заместитель Салигъ Гъажимурадова чи районда кардик кмачир, къаналар целди таъминарун герек къурулуш арадал хкун РД-дин Минмелиоводхоздивай тлалабун истемишна. Мектебра медкабинетар кардик кутун патал герек тир месэладайни С. Гъажимурадов рахана.

Жуьреба-жуьре месэлайрай Рузмедин Къанберов, Эльмурад Арасханов, Акиф Балакишиев, Марат Крымов, Руслан Ражабов чпин теклифар гъаз экъечна рахана. Агъалийрин итиж авай вири месэлаяр министрдин заместителди фикирда къуна.

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ

Ава ихътин дишегълияр...

(Советрин летчица Валентина Гризодубовадин 110 йисаз талукъ яз)

Валентина Гризодубовадин твар Советрин девирдин девлетлу тарихда машгъур инсанрин арада къетлендаказ тайинарун лазим я. Гьикл лагъайтга, ам вири дишегълийрин арадай сифтеганди яз Советрин Союздин Игит лагъай дережалу тварциз лайихлу хъанай.

Бубудихъ галаз - лув гуна

Валя 1910-йисуз самолетар къватлавайди ва легчик тир Степан Васильевич Гризодубован хизанда дидедиз хъана. Къве йисани зуран яшда авайла, ада вичин сифтегъан лув гун бубадин аэропланда, члуларалди кутлуннаваз авуна. 14 йис тамам хъайи руша Коктебелда планеристрин слетда иштиракна. Юкъван школа акъалтарна Валентина Харьковдин технологический институтдиз гъахъна, гъа са вахтунда консерваториядикни экечна. Икелдай чкаяр жележегдин летчицадиз лап кутугайбур тир.

1928-йисан ноябрдиз Валентинади Харьковдин центральный аэро клуб ачухна. И клуб 19 йиса авай ада пуд вацра куьтягъна, винидихъ къейднавай институт туна, ам сад лагъай Туладин лув гудай ва спортивный школа

ОАВИАХИМ-диз гъахъна.

1929-йисуз Гризодубовади Пензадин летчикар-инструкторар гъазурдай школада къелзава.

1930-1937-йисара Валентинади летчик-инструктор яз сифте Тулада, гуьгъуьнлай Москвада къвалахзава. И йисара ада чи вири улкведин винелай лув гана. Самолетар жуьреба-

жуьрединбур тир.

1937-йисуз къезил мотор алай самолетра аваз лув гунай Гризодубовади вад дуьньядин рекордар эцигна.

Къегъалар гьикл жезватга...

1938-йисан 25-сентябрдиз Валентинади къве риваятрик жадай хътин летчицаяр тир - Полина Осипенкодихъ ва Марина Расковадихъ галаз "Родина" твар алай самолетда аваз, экипаждин командир яз тарихдиз лув гана. Абуру санални ашукъ тавуна Москвадай Дальний Востокдиз цавун рехъ гъялна. Виридуьньядин дишегълийрин яргъалди члугур лув гунай рекорд эцигна. Виклегъ дишегълийри 26 сятни 29 декъикъада 6450 километрдин къакъанда лув гана, алакъа квахъайла къалин тама абур уьленлухдал ашукъна. Гъавадай экипаж къатлуз алакъна ва абур Чехи чилел хкана. 1938-йисан 2-ноябрдиз экипаждин членриз - Советрин Союздин Игитар тварар гана. Валентина Гризодубовадиз 104 нумра алай "Къизилдин гъед" гана. Валентина Степановна СССР-

дин цавун линейрин Управленидин начальнивиле тайинарзава. Ада гъа са вахтунда Ленинграддин гъвадин флотдин инженерин институтда клелзава. Ада еке общественный кваллах кыле тухузвай. Ам СССР-дин Верховный Советдин депутатвиле хяна, 1941-йисуз Валентина Степановнади советрин дишегълийрин (фашистриз акси тир) комитетдиз регъбервал гузвай. Ада вичин къаришмишвал аваз Сталинский лагердиз дугурнавай вад агъзур кас азад хъууна. Кольмадиз дугурнавай, туьнбуьг алай Сергей Павлович

Королёв "Туполевадин шарагадиз" хкиз тунай. Им чехи конструктордиз авунвай еке гъурмет тир. Депутатдин патав жуьреба-жуьре месэлайрин тлал рикле авай инсанар къведай: "Камчаткада гъурч ийизвай балугъар рекъизва", "Цийи технологияр кардик кутаз вутузвач" ва масабур.

Дяведин йисара

1942-йисуз Валентина Гризодубовади вичин теклифдалди 101-авиациядин полк тешкилна. Ам, вич дяведин гъерекатдиз физвай, партизанар авай чкайрив агатзавай, хер

хъанвайбур хатасуз чкайриз акъудзавай. Адан куьмек галаз 4 агъзурдав агакьна хер алай аскерар госпиталдиз ва душманривай къакъуднавай кыметлу дяведин важиб авай документар Центрдин агакьариз алакьна.

В. Гризодубовади синагъдин лув гунрани иштиракзавай. 1993-йисан 28-апрелдиз Валентина Степановна рагъметдиз фена. Ам Москвадин Новодевичий сураара фаракъатнава.

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ

Дишегълийрин сувариз талукъ яз

Играми дишегълиар кезе виридаз Виридуьньядин дишегълийрин югъ - 8-март мубаракрай! Вучиз 8-март дуьньядин дишегълийрин югъ яз къейдзава? Са вахтара дишегълидиз я клелдай, я кваллахдай, я итим алай чкадал рахадай ихтияр авачир.

1910-йисан мартдин вацра Германияда вири дуьньядин дишегълийрин конференциядал эвер гана ва гъа инал дишегълийрин итимрихъ галаз садхътин ихтиярар жеда лагъана къарар къабулна. Гъа идалай къулухъ дишегълидиз итимдиз хътин барабар ихтиярар хъана.

Дуьньядал виридалайни чехи гъурметдиз лайихлу инсан - диде я. Диде, жув хайи ва жув хвейи инсан я Диде Ватан, жув хайи чка и гафарин манадин деринвал садлагъана къалуриз жедач. Сифте члалал къезвай аялдин сивайни "Диде" гаф акъатда. Чехибурун сивайни азарлу хъайила, бейхабардиз

тлар хъайила "Аман, чан диде" гафар къведа.

Дуьньяда вири крар, тварар, къуллугъар дегиш жеда, амма дидевилин твар дегиш жедай твар туш. Дидедин вахгуз тежер зегъметдикай, гъурметдикай, гъар са кардиз дурум гуникай, сабурлувиликай гъсаб тежер къван ктабар-гъыкаяр ава. Аялар чехи дережайриз акъудна тербиялампзавай игит дидеярни ава. Абурун жергейрай яз Эмирсултанова Гъуьри, Эмирова Азиз, Бейтуева Дидеруш. Гъакъни 40 йисалай гзаф жегъил несигъдиз чирвал ва тербия гайи, къуд аялдин диде Агъасиева Индият ва мужуьд аялдин диде Баширова Зуьгъре, сагъламвиле къаравулда хъайи Сурхаева Паки, Идрисова Соня, Османова Минеханум ва мадни гзаф дишегълийрин тварар къаз жеда. Къуй абурун виридан чанар сагъ хъуй. Виридан квалера гъурмет хъурай, риклерани шадвилер.

Дяведин йисара чи дагъви дишегълийри Ватан хуьнин карда чпин еке пай кутунва. Чи бадейри, дидейри хуруз гъудяна Ватан хуьн патал дяведиз чпин стхаяр, рухваяр, кваллин иесяр фенвайтлани, абуру зегъметдин фронтда намуслудаказ иштиракна, чпин балаярни хвена ва фронтдизни куьмекар гана. Чи райондани гзаф дишегълийриз а муракаб Ватандин Чехи дяведин вахтунда фронтдин далу патал гъакъсагъвилелди члугур зегъметдай къазанмишай медалар ава. Гъайиф хби, гзафбур чи арадай акъатнава. Къуй, абуруз Аллагъдин патал рагъмет хъуй.

Играми дишегълиар, квехъ, куь хзанрихъ, куь багърийрихъ мягкъем сагъвал, еке бахтар, ислягъ уьмуьрдин шадвилер, чи играми Ватандин абадвал патал зегъметда еке агалкъунар хъурай!

**Абидат ЭФЕНДИЕВА,
Докъузпара райондин
Собранидин депутат**

Дишегълийри - фронтдиз...

Ватандин Чхи дяведин йисара (1941-1945-йисар) Дагъустандай фронтдиз къве агъзур дишегъли фена. Дяведин шартлара хуьруьн ма йишатдин, дуланажагъдин кваллахар, агъвал кыле тухун дишегълийрин, къузуь къужайрин, кларклати жегъилрин хиве гъатна. Далу патан фронтда зегъмет члугъазвай дишегълийри итимрин жафа чпел акъулдна: абурукай чубанар хъана, лежберри хъиз цанар цана, векъер яна ва маса кваллахар тамамарна. И жигъетдай Къурушрин МТФ-дин заведиш ва Вирисоюздин хуьруьн майишатдин сад лагъай выставкадин иштиракчи хъайи Н. Вердихановадин, К. Марксан тварунихъ галай колхоздин серкерар яз →

квалахай

Б. Османовадин, Т. Пиримовадин, Гъ. Теймуровадин тварар кун ва абурун дирибашвал рикел хкун ярашугъ я.

Б. Османовади руководство гузвай хлехъанрин бригададин членри гъар виш хпекай 120 кел къачуна, 3,5 килограмм сар твана.

Ахцегъай Белиджиз физвай рекъер туькьурин карда Гасанова Айнади, Гъажиева Гуьлугъята иштиракна. Чи райондин хуьрерин дишегълийри 89 агъзур жуьт гуьлугътар ва элжекар Красный

Армиядин аскерриз куьмек яз рекъе туна.

Оборонадин сенгерар кунин мураддалди 3 вишдалай виниз дишегълийри Дагъустандин Огни пегъердин кваларив хандаклар атлуз квалахна. Вири и баркаллу крарик чи дишегълийрин пайни ква.

Дяведин йисара Миграгъ-къазмайрин хуьрай тир Жумартова Хатужади, Ибрагъимова Гъежеди, Керимханова Зарлишана, Къенберова Милеяди ва масабуру душманрин аксина сенгерар къаз Чир-Юрт станциядин кваларивни зегъмет

члугунай.

"Ватандин Чехи дяведин йисара 1941-1945-йисара члугур баркаллу зегъметдай" медалдалди Эскендарова Гилевша, Агъамирова Айипша, Везирова Къизтамам, Гъажиметова Нигер, Шихметова Къизтамам, Селимханова Мафизат, Уружова Гуьлназ, Шихалиева Ширвангуьл, Мухтарова Забида, Мамедшерифова Зуьгъре, Шихалиева Рекъия ва цудралди маса дишегълийар къейдна.

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ

ПЕРЕПИСЬ-2020

Агъалийрин переписдиз гъазурвал

Вироссиядин агъалийрин переписдиз талукъ гъазурвал Докъузпара района активвал аваз киле физва. И вакъиа, гъелбетда, гзаф еке сергъятрин ва итижлу статистикадин гуьзетун я. Ада халкъдин къадардин шагъадатнамаяр, гъар са территориядин битаввал къалурзава. Гъукуматдин важиблу и кампания Докъузпара района гъикл тешиклинаватла чирун патал, зун Вироссиядин агъалийрин перепись киле тухузвай комиссиядин председател, чи муниципалитетдин Къилин заместитель Исмаилова Сурея Вердихановнадихъ галаз гуьруьшимши хъана. Чи арада киле фейи суьгъбет агъадихъ ганва.

- Сурея Вердихановна, кун роль 2020-йисуз киле фидай переписда гъихътинди я?

- Вахтуналди "Докъузпара район" МР-дин Къилин везифаяр тамамарзавай Агъмед Агъмедован къарардин бинедаллаз чи районда перепись тухунин рекъяй комиссия тешиклинава. Райондин комиссиядин жергейра, зунни кваз 8 кас ава.

- Переписдиз гъазурлухвал алай вахтунда гъикл киле физва?

- Чкадин СМИ-дин такъатрин куьмекдалди райондин агъалияр хабардар ийизва. Муниципалитетдин гъар гъафтедин совещанийрал агъалийрин переписдиз талукъ месэла къарагъарзава. Хуьрерин администрацийрин килерихъ галаз

гъавурдик кутунин квалах тухузва. Къилдин гражданин адресар дуьмдуьз тайинарнава, куьчеяр лайихлу инсанрин квачихъ янава, квалерал рекъемар эцигнава. Яндексда квалахар акъалтларнава. Картаяр ва OSM-картаяр туькьурнава. Агъалийрин перепись тухунин рекъяй вири хуьрера комиссияр тешиклинава.

- Перепись вири уьлкведин сергъятра киле фида. Чи районни ина хкатун туш. Чина ам гъикл киле фида?

- 2020-йисан 1-октябрдилаи агъалийрин переписди кил къачуда. Ам 31 юкьуз давам жеда. Вироссиядин перепись цифровой (рекъемрин) форматда аваз киле фида. Переписдин чарар переписчикри ацурдач. Вири чарасуз герек къейдер рекъемрин

планшетра гъатзава. Госуслугайрин парталдай, МФЦ-дин терминалрай перепись тухвайтла, жезва.

- Переписда ни иштиракда?

- Ана чи уьлкведин вири халкъди. Абурук РФ-дин гъамишпалугъ са чкада яшамин жезвай агъалияр, са йисалай тлимил тушиз пата-къерехда яшамин жезвайбур, гъамишпалугъ яз къецепатан уьлквейра яшамин жезвайбур, Россиядин сергъятра вахтуналди авайбур акатзава.

- Переписчи вилив хуьн тавуна агъалийриз переписда иштиракдай маса къайдаяр авани?

- Переписчикар вилив хуьнин ва абурухъ галаз къилди суьгъбет авунин

чарасузвал авач. Интернет ишлемишуналди гьукуматдин ва муниципалитетдин куьмекар гуни Сад тир порталдин куьмекалди авуртёани жеда. Адалай кьулухь респондентдиз перепись хьанва лагъана тестикъарзавай рекъемдин код хкведа ва адан патав переписчи атайдалай кьулухь ада смартфондин, планшетдин, я туштла чарчел чапнавай штрих-код кьалурун бес жезва. Адалай кьулухь агъалиди апёурнавай анкетада авай вири малумат переписчийрин системадиз агакьарда.

- Агъалийрин переписда иштиракун чарасуз яни? Гражданиндиз переписдикай инкар жедай ихтияр авани?

- Закондал бинеламиш хъайила, инсандиз переписда иштиракун патал мажбурдай ихтияр авач ва им гражданиндин гуьгьуьлу кар я. Амма переписда иштиракун гражданинвилеин буржидай гьисаба кьуртёа жезва. Гьукуматдиз вичин гражданикай хабар хьун лазим я. Ам нетижалу кьарарар кьабулун патал я.

Къейд ийиз кланзава, яни переписдин вахтунда инсандин вичин махсус делилар герек жезвач ва вири мецелай хъида. Инсандин делилар тестикъарун патал садани адавай дипломар, зегьметдин книжкаяр ва кваллин шагъадатнамаяр тлаабдач. Адалай башкъа яз, переписчидиз куь

мажибдин кьадаар, кваллахдал таъминарзавайди, кваллин хсусиятвал, гафуналди инсандиз переписдикай кичле хьун ва адакай инкар хьун герек кьезвач. Ада гьич са жуьрени инсандин хсуси уьмуьрдиз ва эменнидиз таъсирдач.

- Переписдин вахтунда бланкар ацурдани, абур гьихьтинбуьр жеда?

- Агъалийрин перепись кьиле фидайла, граждани пуд жуьредин бланкаяр ацурда: Л, П ва В. Россияда гьамипалугъ яз яшамип жезвайбуьру Л жуьредин бланк ацурда. Ана 23 суал ава. Месела, ихьтинбуьр: жинс, яш, гражданство, яшамип жезвай чка ва масабур. П жуьредин бланкда агъадихь галай суалриз жаваб гана кланда: яшайишдин кваллин жуьре, ам эцигай вахт, кваллин майдан, кьилдин квалерин кьадаар. Уьлкведилай кьерехда ва Россияда авайбуьру В жуьредин бланк ацурда. Ана 7 суал жеда: жинс, яш, гьамиша яшамип жезвай уьлкве, Россиядиз атуни мурад, ина тамамдиз жезвай вахт. Винидихь къейд авурвал, перепись электрондин жуьреда тухуда.

- Сурея Вердихановна, зи суалриз жавабар гуналди куьне переписдин кьилин месэлайрин гъавурда туна, анжах заз гъа амай инсанриз хъиз арадал суал кьезва, перепись вуч патал я?

- Переписдин кампанидин вахтунда чи гьукуматдин гражданикай малумат кватгда. Миллет, квалерин ва агъалийрин кьадаар, аялар хунин кьадаар, куьч хьун, халкъдин чаларин кьадаар ва маса делилар. И малуматар гьукуматдин кьарарар кьабулдайла герек кьведа. Гьакъни, лугъуз жеда, вири муниципалитетрин ва хуьрерин агъалийрин кьадаар лап виниз тир дережада переписдин делилри шагъидвалзава. Переписдин нетижада хьанвай делилралди гележегда гьар жуьре милли проектар ва яшайишдин программаяр тукьлуьрда. Агъалийрин яшайишдин гьалар хьсанарун патал лазим тир теьдбирар кьабулиз жеда.

- Агъалийрин переписдин сифте нетижаяр мус пайда жеда?

- Заз малум тирвал, 2021-йисан апрелдиз Вирироссиядин агъалийрин переписдин сифтегъан нетижаяр малум жеда. А вахтунда жинсинин ва яшдин рекъемрикай лугъуз жеда. Санлай кьачурла, РФ-дин субъектрин, федеральный округдин ва муниципальный теькилатарни кваз, абуьруз талукъ таблицаяр майданда 2021-2022-йисара гьатда, абур басмада чапда.

Сугьгьбет кьиле тухвайди:
А. ЭМИРСУЛТАНОВ

ИСЛАМДИН КЪАНУНРАЛДИ

Дишегълидин паклу кьамат

Аллагъ Тааладин велик итимдин ва дишегълидин дережа барабар я. Пак тир Кьурьанда лагъанва (мана): "Хьсан

крар авур инанмиш итимриз ва дишегълийриз Чна чарасуз гуьзел уьмуьр (Женнет) багъишда ва авур

хьсан амалрай пишкеш гуда" ("Ан-Нагъль" сура, 97-аят).

Мадни (мана): "Писвал авурдав анжах вичин амалдиз кутугайди агакьда. Амма хьсан амалар авур инанмиш итимар ва дишегълияр Женнетдиз гьахьда ва абуьрув кьадаар авачир кьван чпин пай агакьда" ("Гьафир" сура, 40-аят).

Анжах диндарвили ва Аллагъдихъай кичле хьуни са инсан муькьудалай виниз акъудзава.

Сад лагъай дишегъли Гъава сад лагъай итим Адаман, Аллагъдин патай салам хьуй адаз, паклун твалуникай яратмишнавай. И карди итимдин ва дишегълидин муькьавал тестикъарзава,

гьикI хьи, дигегьли адан пай я.

Гьадисрикай сада Мугьаммад Пайгьамбарди, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, лагьана: *"Дигегьлийрихь галаз жув хушдаказ твах. Дигегьли пакун тIвалуникай халкънава ва адан лап какур пай - им виридалайни вини пад я. Эгер куьне ам дуьзар хьийиз чалишмиш хьайитIа, ам хада, эгер авайвал туртIа ам какур яз амуькьда. АкI хьайила, дигегьлийрихь галаз куьн хушдаказ твах"* (Бухари ва Муслим).

Гьадисда лагьанвай "патахьвал" - им дигегьлидин башкьа кьилих я. Абуруз тербия гун патал итимар хьуьтуьл ва эдеблу хьун лазим я.

Итимдиз авай хьтин чехи пай ихтиярар гьа мусурман дигегьлийризни ава. Вири мусурманрин хиве авай инсанриз диндал эвер гуниг важиблу везифа, гьа дигегьлийрин хивени ава. Сифте нубатда ада вичин хьсан амалралди эвер гуда. Дигегьлидывай образование кьачуз жезва, вичин чирвилер ва алакьунар хьсанарайтIани, адан ихтияр я.

Дигегьли - диде

Ислам динда дидеди чехи чка кьазва. Аллагь Таалади диде-буба кIан хьуниз ва гьурмет авуниз эвер гузва (عنه): **"Абурау ван хькажмир, абурухь галаз хьуьтуьлдаказ ва гьурметдивди рахух, абуруз чанрикI ая ва жуван регьимдик кутур, лагь: я Раббн, абур Ви регьимдик кутур, вучиз лагьайтIа абуру заз гьвечIн чIавалай тербия гана"** ("Аль-Исра" сура, 24-аят).

Гьадисда лугьузвайвал, са касди Мугьаммад Пайгьамбардивай, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, жузуналда: *"Я Аллагьдин Расул, инсанрикай виридалайни гзаф низ гьурмет авун лазим я?"* Пайгьамбарди, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, жаваб гана: *"Дидедиз". А вахтунда ада мадни жузуна: "Ахпа низ?" - ада жаваб гана: "Дидедиз". А касди генани гьа суал вугана ва адаз мадни гьа сифтедай хьиз "Дидедиз" лагьана жаваб хгана. Эхирни кьуд лагьай сеферда а касди жузура, Пайгьамбарди, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, лагьана: "Бубадиз"* (Аль-Бухари, Муслим).

Гьадисдай аквазвайвал Пайгьамбарди, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, дидедиз ийизвай гьурмет лап чехиди я. ГьикI дидеди аял вичин кьене азиятдик хуьзватIа, адаз гьикI нек гузватIа ва тербиядал гьалтайлани адан лайхлувилер Кьурьанди чаз кьалурзава. Аллагь Таалади дидедин рикI вичин балаяр кIан хьуникди халкънава. Адахь галаз са кIанивални гекьигиз жедач. Са бязибуру чандиз кьуват атанмазди, герек кьайдада, диде-бубадиз дикьет хгудач. Шумудни са дидеди чпин уьмуьр аялриз тербия гуниз серфна, аялрин патай и гьурметдиз жаваб аквадач.

Саки са йисуз чун кьене кьуна хуьзвайди дигегьли - диде тушни?! Адалай кьулухь, йифен ахварни чурна чун кIвачел акьудзавайди, гьелбетда, диде я. Пайгьамбарди, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, лагьана: *"Женнет дидедин кIвачерик ква"* (Агьмад, ан-Насаи).

Гьа икI чаз малум хьайивал, дигегьли-дидедин дережа ислам динда лап чехиди я. Адаз мад са жемиьтдани авачир хьтин кьимет, анжах ислам динда ганва.

Дигегьли - кайвани

Гьадисда лагьанва: *"Вири дуьнья - им са шейни тушиз таьминвал я, амма дуьньяда виридалайни хьсан таьминвал - им хьсан дигегьли я"* (Муслим).

Сир туц, исламдивай яргьа тир гзаф пай инсанри фикирзава, гуя мусурмандин хизанда папаз гьич са ихтиярни авач, адан намус агьуззава, ам лукI хьиз ава... Эгер абуруз чир хьанайтIа, чпин фикир ягьалмиш тирди! Чи динда дигегьлиди чехи роль кьугьвазва. Дигегьли - им кIанивилин ва кьайгьу чIугунин чешме я. Ам жуван ужагь хуьзвайди я, акI хьайила адал кIвалин кьулайвал тешкилун тапшурмишнава, гьа са вахтунда итимдин хиве ам ва санлай хизан таьминарун ава.

Пайгьамбарди, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, лагьана: *"Кеекай виридалайни хьсанди ам я хьи, вуж вичин папахь галаз хьсан рафтарвилера аватIа ва жуван хизандал гьалтайла, зун квелайни хьсанди я"*.

Чпин папарихь галаз жедай рафтарвилерал гьалтайла,

Аллагьдихьай кичле, диндар итимри и гьадис, насигьатдин гьамишалуьг гафар хьиз кьабулзава. Тарихдай малум тирвал, Пайгьамбар, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, вичин папарин вилик гьамиша иер дамахарна ва атирдин хуш ни галаз жедай. Ада абуруз иер ва кинар тIвараралди эвер гудай, хьуьруьнардай, зарафатардай, кьугьвадай ва абурун мурадар жаваб авачиз тадачир. Диндар итимри суннадал амал авуналди Пайгьамбардилай, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, чешне кьачуз гьавалат жезва ва чпин папарихь галаз лап хьсан рафтарвилера жез чалишмишвалзава.

Гьадисдалагьанва: *"Низ Аллагьди диндар кайвани ганватIа, адаз Халикьди диндин жигьетдай са пай куьмек ганва..."* (аль-Гьаким).

Гьавилиял лугьузва, яни паб - им гьуьлуьн диндин са пай я. Гьар са мусурман итимдиз вичин паб намусдин ва лайхлувилин чешне я. Идан жигьетдай мусурман дигегьлиди вичин жавабдарвал кьатIузва. Ада вичин гьурчегвал дамах гвачир паргалралди кIевнава ва гьуьлуьз муьтIугьIу я. Гьа икI, мусурман дигегьли неинки вичихь ва гьакI вичин хизандихь ва багьрийрихь гелкьезва.

Диндар дигегьлиди вичин гьуьлуьз гьурметзава, адан даях кьазва, ам рази хьунал чалишмиш жезва. Ахьтин дигегьлиди амай хизанриз чешне кьалурзава. Гьелбетда, гьа ихьтин алахьунар фикир тагана амуькьзавач. Гьуьлуьн кIанивал ва разивал кьазанмишай диндар дигегьлидиз Аллагьдин патай савкьат гьазурнава. Гьадисда лагьанва: *"Гьуьл вичелай рази яз рагьметдиз фейи гьар са дигегьли Женнетдиз гьахьда"* (ат-Тирмизи, Ибн Маджа).

Дигегьли - руш (велед)

Пайгьамбарди, Аллагьдин патай салам ва хийир-дуьа хьурай адаз, лагьана: *"Низ рушар аватIа ва вуж абурухь галаз хьсан рафтарвилера аватIа, адаз абурукай вич цIукай хуьдай далда жедайди аквада"* (Бухари ва Муслим).

Исламда руш велед тербияламишуниз бапкьа фикир гузва. Винидихь кьхейвал, бес ам тележегдин

несилдин кайвани ва диде я эхир. АкI хъайила адалай вичин несилдин эдебдувал аслу жезва. Рупаз лазим тир тербия гайи диде-бубадила Аллагъ рази жезва.

Мугъаммад Пайгъамбар, Аллагъдин патай салам ва хийир-дуъа хъурай адаз, вичин уьмуър тирвал лап хъсан бубадин чешне тир. Амма вичин руш Фатимадихъ галаз хъайи адан рафтарвили лап чIехи кIанивал шагъидвалзава. Ада лагъана: *"Фатима зи пай я. Ни ам бейкефарайтIа, ада зунни бейкефарда"* (Муслим).

ГъакIни, маса гъадисрай чаз малум тирвал, Аллагъдин Расулдиз, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, вичин хтул Умама гъаф кIандай, гардан къадай ва гъатта купIунин вахтунда вичин далудал акъахиз тадай. Мадни вичин рушвилиз къабулнавай Зайнабахъ галаз къугъвадай ва зарафатар авуналди адан чиниз цин стIалар ядай.

Ислам дин атуникди дишегълидин гъал гъи патахъ дегиш хъанватIа чир хъун патал, ам къведалди вилик гъихътинди тиртIа, чир хъун лазим я. Ислам къведалди вилик авай арабрин жемиятдин гъал чирун герек жезва. Савадсузвили (жагъилиядин) девирда руьгъдин ва эдебдин кризисди агъавалзавай.

Дишегълидиз а вахтунда саки са ихтиярни авачир ва адан гъал гъаф писди тир. Явавили ва ягъсузвили къил хкажнавай девирда дишегълидин эдебдин ерийрик ва гъакI намусдик хкIунвай. Амма руш хун эсиллагъ чIехи беябурчивилий гъисабзавай. Аравиядин чилел руш велед чан алаз кучуддай адет чкIанвай. Къуръанда лагъанва (мана): *"Абурукай садаз руш ханва лагъана хабар гайила, адан чин чIулав жезва ва ада вичин хъел хуьзва"* ("Ан-Нагъль" сура, 58-аят).

Дишегълийриз ирс къачудай ва веси тадай ихтияр авачир, абурувай чпин мал-девлет тамамдиз ишлемишиз жезвачир. Гъа Къуръан пайда хъайидалай къулухъ, инсанрин арада, гъабурукай яз дишегълийрин арада адалатдувал мягъкем жез башламишна. Исламдин тайин тир къайдайри дишегълийрин уьмуър къайдада туна. Мусурманрин алемда дишегълидин намусдиз ва лайихлувилиз лап виниз тир дережада къимет гуз башламишна, гъикI хъи Мугъаммад Пайгъамбарди, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, лагъанай: *"Асуллу инсанди дишегълидиз гъурметзава ва анжах угърашди ам агъузарзава"*.

Ислам динда дишегълидиз чIехи гъурмет ава. Месела,

дишегълидин кIвалах анжах гъуьлуьхъ, аялрихъ ва кIвалихъ гелкъуьн я. Ам вичин итимди таъминарзава. Эгер чун маса динрин дишегълийрикай рахайтIа, абур гъар жуьредин четинвилерал расалмиш жезва. Чпин къил хуьн патал ахътин дишегълийри гъаф зегъмет чIугъвазва. Итимрин хъиз дишегълидин хиве, четин кIвалахар авун, вад купIунални мискIиндиз фин, жигъадда иштиракун, кIвализ мажиб хкун ва маса крар авач. Адан хиве анжах вичин итимдин чIалаз килигун ава. Гъадисри шагъидвалзавайвал, чIехи гунагъар акъат тийизвай ахътин дишегълидин эхиримжи макан Женнет я.

Диндин гъал обществада авай диндар дишегълийрилай аслу я. Дишегълийрин эдебар агъуз аватайла, диндин гъални агъуз аватзава. Я дишегъли, вун умматдин даяхни гул я, ви диндарвили умматдин гъаф крариз таъсирзава, эгер ви къилихар писбур хъайитIа, обществодин гъалагъуз аватда. Вуна несилар дуьньядиз акъудзава ва тербияламишзава. Вуна нек гайи аялрикай виклегъ, игит рухваря хкатзава. Эгер вун дуьз рекъел хъайитIа, Аллагъди вун къве дуьньядани виниз акъудда.

А. ЭМИРСУЛТАНОВ

ПРОКУРАТУРА РАЗЪЯСНЯЕТ

Принятие мер по предупреждению коррупции - обязанность организаций

Федеральным законом от 25.12.2008 № 273-ФЗ "О противодействии коррупции" (далее - Закон) установлены основные принципы противодействия коррупции, правовые и организационные основы предупреждения коррупции и борьбы с ней, минимизации и (или) ликвидации последствий коррупционных правонарушений.

В соответствии со ст. 13.3 Закона организации обязаны разрабатывать и принимать меры по предупреждению коррупции.

К числу мер по

предупреждению коррупции, принимаемых в организации, могут относиться:

- определение подразделений или должностных лиц, ответственных за профилактику коррупционных и иных правонарушений;

- сотрудничество организации с правоохранительными органами;

- разработка и внедрение в практику стандартов и процедур, направленных на обеспечение добросовестной работы организации;

- принятие кодекса этики и

служебного поведения работников организации; предотвращение и урегулирование конфликта интересов;

недопущение составления неофициальной отчетности и использования поддельных документов.

Таким образом, руководители учреждений, организаций, иные юридические лица обязаны неукоснительно исполнять вышеуказанные требования Закона.

М.Н. НАЗИРОВ, прокурор
Докузпаринского района

О штрафах за уклонение от заключения договора на ТО ВДГО

ПОЗАБОТЬТЕСЬ О БЕЗОПАСНОСТИ
В ПЕРИОД ОТОПИТЕЛЬНОГО СЕЗОНА

**ПРОВЕДИТЕ
ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ
ГАЗОВОГО ОБОРУДОВАНИЯ**

Вызвать мастера домой для проведения технического обслуживания и заключения договора на техническое обслуживание ВДГО (ВКГО) можно по телефону: **04 или 104**

Уважаемые потребители газа! Согласно законодательству обязанность каждого потребителя поддерживать в исправном состоянии газовое оборудование (ВКГО/ВДГО), установленное в его квартире или частном доме. По закону именно он, в целях обеспечения безопасной эксплуатации такого оборудования, обязан заключить договор на его техническое обслуживание и ремонт со специализированной организацией.

Напоминаем, что согласно ч.6 ст. 9.23 КоАП РФ уклонение от заключения договора на ТО ВДГО/ВКГО, а также отказ в допуске представителя специализированной организации для выполнения работ по ТО ВДГО/ВКГО влечет наложение административного штрафа на граждан в размере от 1

000 до 2 000 рублей. Повторное совершение данного административного правонарушения - наложение штрафа от 2 000 до 5 000 руб.

Если уклонение от заключения договора о ТО ВДГО/ВКГО или отказ в допуске представителя специализированной организации для выполнения работ по ТО ВДГО/ВКГО привели к аварии или возникновению непосредственной угрозы причинения вреда жизни или здоровью людей, размер штрафа для граждан составит от 10 000 до 30 000 рублей (ч.5 ст.9.23 КоАП РФ).

По вопросу технического обслуживания ВДГО/ВКГО и заключения договора вы можете обращаться в эксплуатационно-газовые службы ООО "Газпром газораспределение Дагестан" по зоне обслуживания.

Халкъдин яшайишдин гьалар клевера ва дарда твазвай, абурун игътияжриз дуьзгуьнвилелди килиг тийизвай, закондин истемишунриз яб тагана чпин кваллахар ва къуллугъ идара ийизвай гьакимар гьукуматдин аппаратда гьеле кьери туш. Эгер са гьихьтин ятлани идарада куьн кимивилерал расалмиш жез, абуру пулар тлалабиз хьайитла, чаз газетдин работникриз хабар це. Чун куь тереф хуьн патал гьар са дуьшуьшда къаришмиш жед ва члуру кваллахриз рехь тагунин карда гьахьвилдин даяхар яз акъвазда. И мураддалди чна, вири улькведа хьиз, "горячая линия" кардик кутазва. Талабзава чаз чарар кхьин (къуларни члугуна).

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Тешкилайди:
Докъузпара райондин
администрация,
Дагъустан Республика

Учредитель:
Администрация Докъузпаринского
района, Республика Дагестан

Къилин редактор:
А. Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Жавабдар секретарь:
В. С. АГЪАМУРАДОВ

Хусси корреспондент:
Ш. О. ШАГЪБАЛАЕВ

Корректор:
Ш. О. ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка асурди:
Н. Н. БЕЙТУЕВ

Газетдин индексар:
Зур йисан кьимет - 278 м.
Йисан кьимет - 556 м.

Чандиз вахкай вахт: 14:00
Чанзавай вахт: 17:00

Тираж 432

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахьун мумкин я. Макъалайрин делилрин дуьзвилдин патахъай жвааб авторри чни гуда. Макъалайриз рецензия гуьвач ва абур элкьвена вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегинвилер тунал, кьилер дегиншурунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракъур тавун тлалабзава.

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Дагестан

Регистрационный номер ПИ №ТУ5 - 00256 от 14 июня 2013 г.

Редакциядин, издательстводин ва типографиядин адрес:

368750, Докъузпара район, Усугъчай хуьр,
тел.+7 (8722) 55-14-61
e-mail:

golos-erenlara@mail.ru
Чи сайт: www.erenlar.ru